Eväitä politiikkatason vaikuttamiseen

Muutama sana SOSTEsta

- Valtakunnallinen kattojärjestö
  - Yli 220 sosiaali- ja terveysalan jäsenjärjestöä
  - Yli 60 yhteistyöjäsenjärjestöä
  - Työntekijöitä noin 40
- Perustettu 2012
  - Terveyden edistämisen keskus Tekry
  - Sosiaali- ja terveysturvan keskusliitto STKL
  - Sosiaali- ja terveysjärjestöjen yhteistyöyhdistys YTY
- Taustalla yli sadan vuoden historia

Muistetaan miten merkittäviä me olemme

Suomen sote-järjestöt lukuina

IHMISET

1 300 000	jäsentä
500 000	vapaaehtoista
260 000	vertaistukijaa
50 000	ammattilaista
4 800	työllistettyä

YHDISTYKSET

10 000	yhdistystä
200	valtakunnallista yhdistystä

PALVELUTUOTANTO

1 000	palveluja tuottavaa järjestöä
70	palveluja tuottavaa järjestöomisteista yhtiötä

PALVELUTUOTANNON HENKILÖSTÖ

37 500	palveluja tuottavien järjestöjen työntekijää, joista
7 400	järjestöomisteisten yhtiöiden työntekijää

SOSTE

”

Vapaaehtoisten motivointi on keskeistä, koska he hoitavat suuren osan tehtävistä

Mihin tässä pitäisi vaikuttaa?

Eriarvoisuuden torjumiseen kaivataan keinoja

ERIARVOISUUS LISÄÄNTYNYT

88 %
koko maassa

74 %
omalla toiminta-alueella

VASTAAJAT ARVIOIVAT, ETTÄ...

hallitus on onnistunut eriarvoisuuden vähentämisessä **huonosti** **70 %**

VASTAAJAT ARVIOIVAT, ETTÄ...

57 %
omalla alueella ihmisryhmiä, joiden **hyvinvointi on heikentynyt**

78 %
työttömyys on ongelma, joka heikentää väestön hyvinvointia omalla alueella

38 %
työttömien hyvinvointi heikentynyt omalla alueella

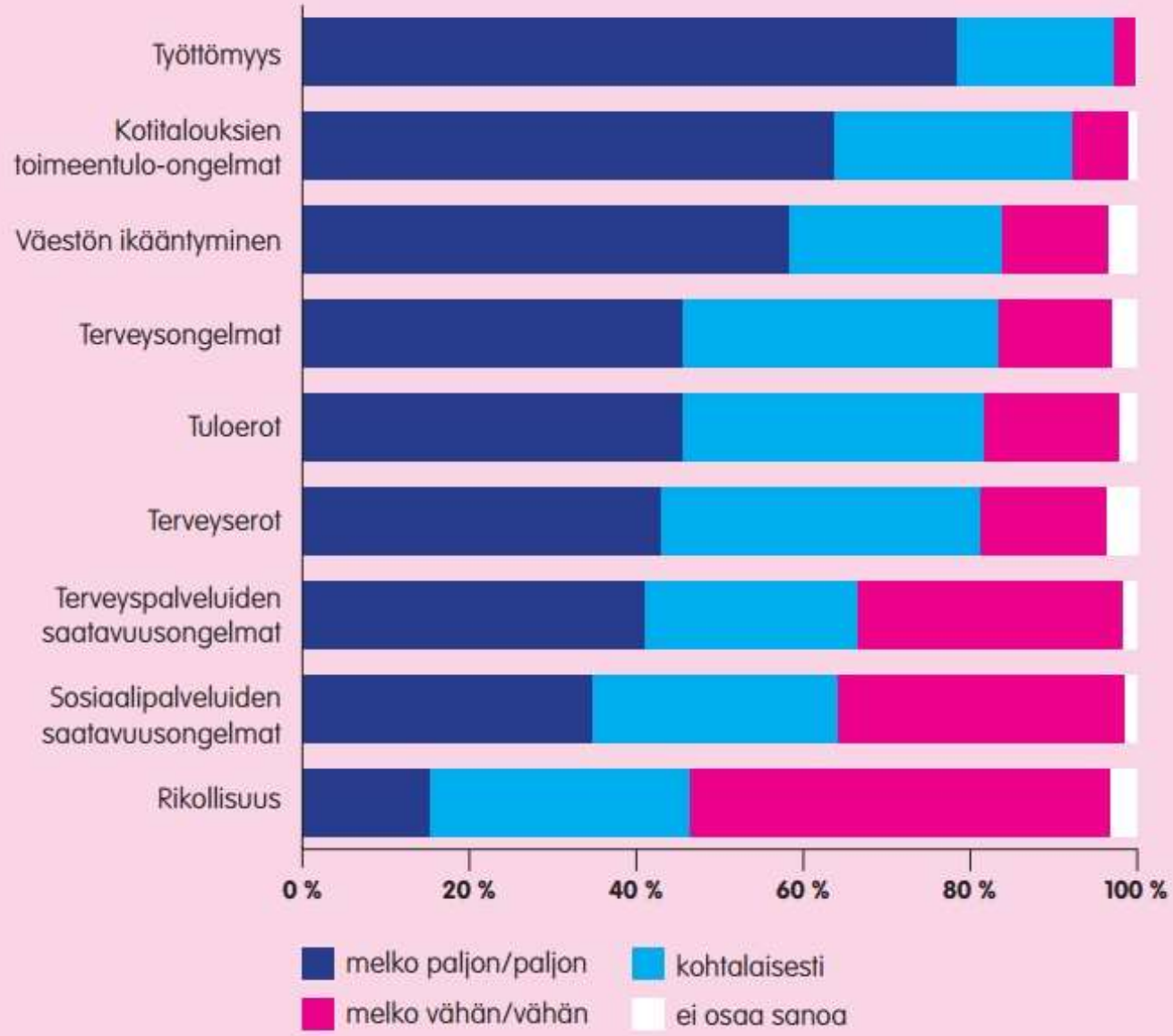

KUVIO 3. Eri tekijöiden vaikutus alueen väestön hyvinvoinnin kokonaistilanteeseen.

SOSTE

Sosiaaliturvassa korotustarvetta

SOSIAALITURVAN NYKYTASO

riittämätön **44 %**

riittävä **32 %**

ARVIO SUMMASTA, JOLLA YKSIN ASUVA HENKILÖ TULEE TOIMEEN

1300 € Helsinki/Uusimaa

1100 € keskiarvo (mediaani)

1000 € muut suuralueet

SOSIAALITURVAETUUDET, JOISSA NÄHDÄÄN YLEISIMMIN KOROTUSTARVETTA

Kuinka eriarvoistumista voisi parhaiten ehkäistä?

”Perustulon ja palkkatulon joustava yhdistäminen, alimpien tasojen nosto, kotihoidontuen nosto, takuueläkkeen nosto.”

– SOSIAALI- JA TERVEYSJOHTAJA

”Asiakkaan kokonaisprosessin hoitaminen keskiöön = ei enää sektoroituneita palveluja.”

– KELAN JOHTAJA

Tyyntä vai myrskyä?

Miten sote-järjestöissä suhtaudutaan tulevaan?

59 %

arvioi, että 10 vuoden kuluttua toiminta eroaa paljon nykyisestä

Toiminta muuttuu paljon

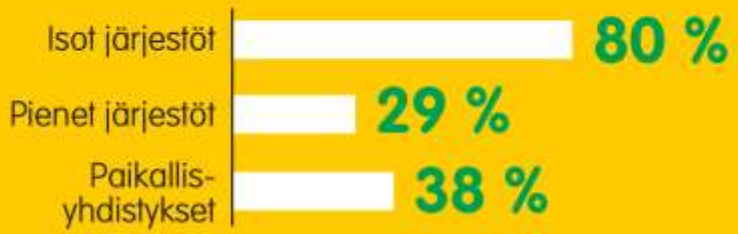

"Oman järjestön kyky reagoida muutokseen on hyvä." 77 %

Muutoksia, jotka järjestöissä nähdään mahdollisuuksina

39 %
Digitalisaatio

23 %
Monikulttuuristuminen

20 %
Sote-uudistus

22 %
Kansalaisten osallistumisen uudet muodot

Haasteita, joihin järjestöjen tulee vastata toiminnallaan

32 %
Eriarvoisuuden kasvu

24 %
Monikulttuuristuminen

22 %
Kansalaisten osallistumisen uudet muodot

20 %
Digitalisaatio

Muutoksia, jotka järjestöissä nähdään uhkana

47 %
Rahapelifuusio

39 %
Sote-uudistus

26 %
Eriarvoisuuden kasvu

10 %
Väestön ikääntyminen

– paikallis-yhdistyksissä **41 %**

Kasvua vai taantumista?

Mihin järjestöt ovat menossa?

Kenttä kasvaa ja monipuolistuu:

3

UUTTA SOTE-YHDISTYSTÄ REKISTERÖIDÄÄN JOKA VIIKKO.

41 %

"Toiminta laajenee tulevina vuosina"

47 %

"Palvelutuotanto isossa roolissa toiminnassamme 3–5 vuoden kuluttua"

56 %

Taloustilanne hyvä tai melko hyvä

22 %

On käynnistänyt uuden palvelun tai suunnittelee sellaista

Haasteena useat päällekkäiset muutokset

Toimintaedellytykset

- Rahapeliuudistus, avustusjärjestelmäuudistus
- Rahankeräyslaki
- Normitalkoot, odotukset

Toimintaympäristö

- Sote-uudistus ja maakuntauudistus
- Tulevaisuuden hyvinvointikunta
- Yhteiskuntapoliittiset uudistukset
- Perusturva

Lisänä valtavasti erityiskysymyksiä

Pääseekö olennaisia unohtumaan?

LVITYSHENKILÖ SOININVAARA: TULEVAISUUDEN SOSIAALI- JA TERVEYDENHUOLTO TARVITSEE TUEKSEEN TUTKIMUSTIETOA

fi | sv

Selvityshenkilö Soininvaara: Tulevaisuuden sosiaali- ja terveydenhuolto tarvitsee tuekseen tutkimustietoa

Sosiaali- ja terveysministeriö 18.1.2017 9.03
TIEDOTE 10/2017

Maakuntauudistuksen jälkeen sosiaali- ja terveystoimessa tarvitaan päätöksenteon tueksi nykyistä enemmän tutkittua tietoa. Tiedontarve painottuu myös uudella tavalla, toteaa selvityshenkilö Osmo Soininvaara. Hän on selvittänyt sosiaali- ja terveysministeriön toimesta sitä, miten ministeriön hallinnonalan laitokset tukisivat nykyistä paremmin sosiaali- ja terveydenhuollon uudistusta.

Soininvaara luovutti selvitysraporttinsa 18. tammikuuta sosiaali- ja terveysministeri Pirkko Mattilalle ja perhe- ja peruspalveluministeri Juha Rehulalle.

SOSTE

On pakko keskittyä ja rajata

SOSTE

SOSTEn kärkitavoitteet

1. Osallisuutta ja elinvoimaa edistävä sote- ja maakuntauudistus
2. Oikeudenmukainen ja kannustava perusturva kaikille
3. Rakennetaan kasvua investoimalla työllisyyteen
4. Asiakasmaksut eivät saa olla hoidon ja hoivan este
5. Oikea-aikainen kuntoutus säästää rahaa
6. Tuetaan kansalaisjärjestöiden elinvoimaa uudistamalla avustusjärjestelmä
7. Vahvistetaan vapaata kansalaistoimintaa ja kevennetään tarpeetonta sääntelyä

Tutkittu tieto ja faktat auttaa

SOSTE

Sosiaalibarometri

- Ajankohtainen arvio hyvinvoinnista, palveluista sekä palvelujärjestelmän muutoksesta
- Sosiaalibarometriä on tehty vuodesta 1991
  - Aineisto kerätään aina vuoden vaihteessa
  - Barometrit kertovat monien teemojen trendit jo lähes 25 vuoden ajalta
- Vuoden 2017 Sosiaalibarometrin teemat
  - Hyvinvoinnin, sosiaaliturvaetuuksien ja palvelujen tila
  - Työllisyyspolitiikka
  - Sosiaali- ja terveydenhuollon kokonaisuudistus
  - Perustoimeentulotuen siirto Kelaan

Järjestöbarometri

- Järjestöbarometri on ajankohtaiskuva sosiaali- ja terveysjärjestöistä
  - Järjestöjen arjesta, huolista ja tulevaisuuden haasteista
  - Sosiaali- ja terveysjärjestöjä on Suomessa noin 10 000
- Järjestöbarometri kertoo sosiaali- ja terveysjärjestöjen
  - Yhteiskunnallisesta roolista
  - Toiminnasta
  - Toimintaedellytyksistä
  - Muutoksista
- Järjestöbarometri on ilmestynyt vuodesta 2006

Vaikuttamisen kokonaisuus muuttuu

Aluehallintouudistus

- Suurin muutos on jako kolmeen hallinnon tasoon
  - Jatkossa Suomen julkinen hallinto järjestetään kolmella tasolla, jotka ovat valtio, maakunta ja kunta

- Itsehallinnolliset maakunnat muodostetaan nykyisen maakuntajaon pohjalta
  - Jatkossa 18 maakuntaa järjestävät kaikki alueensa sosiaali- ja terveyspalvelut
  - Maakunnille siirtyy myös muita tehtäviä ELY-keskuksista, TE-toimistoista, aluehallintovirastoista, maakuntien liitoista ja muista kuntayhtymistä sekä kunnista

- Sote-järjestöillä on tulevaisuudessa tärkeät kumppanuudet sekä **kuntien**, **valtion** että **maakuntien** kanssa

Kuntien ja sote-järjestöjen yhteinen pelikenttä

- Työllisyys
- Sivistys
- Hyvinvoinnin- ja terveyden edistäminen
- Liikunta
- Kulttuuri
- Vapaa-aika
- Nuoriso

Mitä yhdessä maakuntien kanssa?

- Sosiaali- ja terveydenhuolto
- Pelastustoimi
- Ympäristöterveydenhuolto
- Kotouttamisen edistäminen
- Maakunnallisen identiteetin sekä kulttuurin, osaamisen ja liikunnan edistäminen
- Yhteiskunnan turvallisuusstrategiaan kuuluva alueellinen varautuminen.
- Lain perusteella annettavat muut alueelliset tehtävät.

Mitä jää valtakunnalliselle tasolle?

- Lainsäädäntö
- Valtakunnalliset ohjeistukset
- Valtion talousarvio
- Kaikki muut keskushallinnon tehtävät

SOTE-uudistus – uhka vai mahdollisuus?

55 % järjestöjohdosta: "Vaikuttaa merkittävästi toimintaan"

Uudistus on mahdollisuus 20 %

JÄRJESTÖT ARVIOIVAT, ETTÄ...

39 %

järjestöjen asema hyvinvoinnin ja terveyden edistäjinä vahvistuu

38 %

valinnanvapaus parantaa yhdenvertaisuutta

+ yhden luukun palvelut lisääntyvät
+ erikoissairaanhoitoa paremmin tarjolla
+ järjestöjen osaamista hyödynnetään paremmin
+ palvelutarjonta tasapuolistuu

SOTE-uudistus – uhka vai mahdollisuus?

55 % järjestöjohdosta: "Vaikuttaa merkittävästi toimintaan"

Näiden asioiden pelätään onnistuvan huonosti

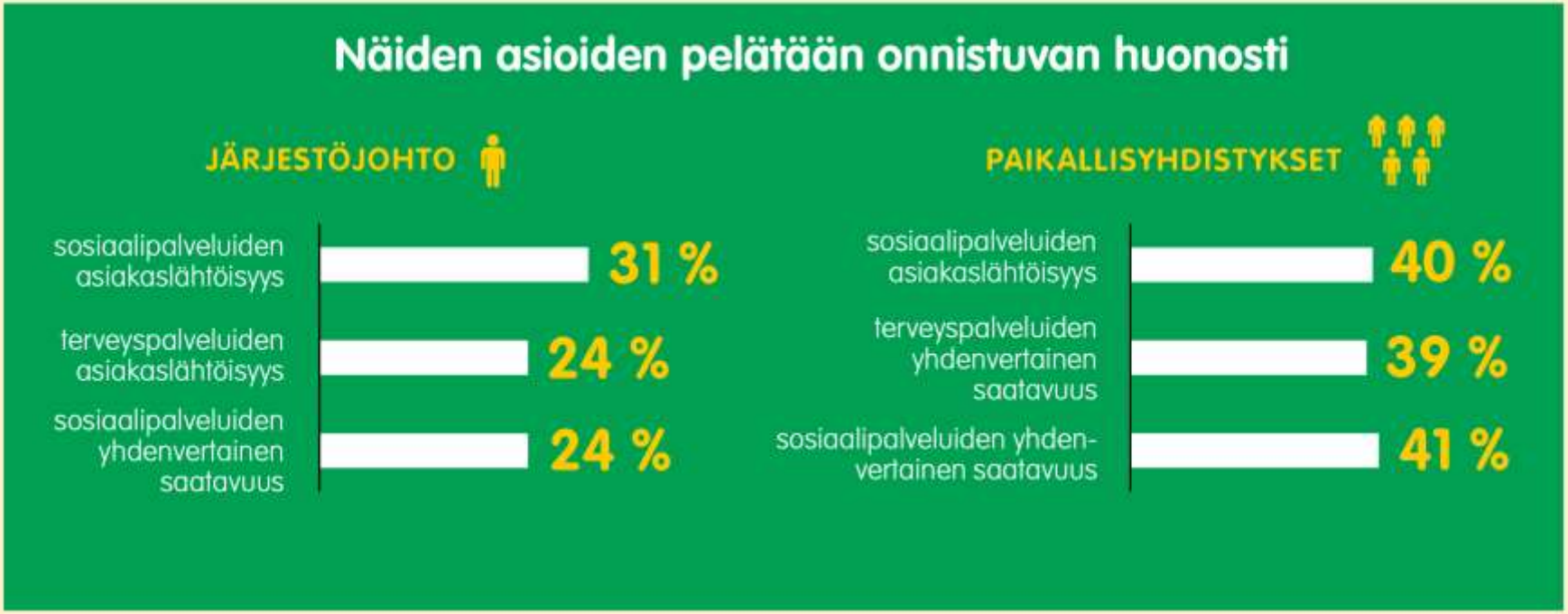

Miten uudistus vaikuttaa kansalaisen kukkaroon?

SOTE ONNISTUU KUSTANNUSTEN NOUSUN HILLITSEMISESSÄ

ASIAKASMAKSUT NOUSEVAT

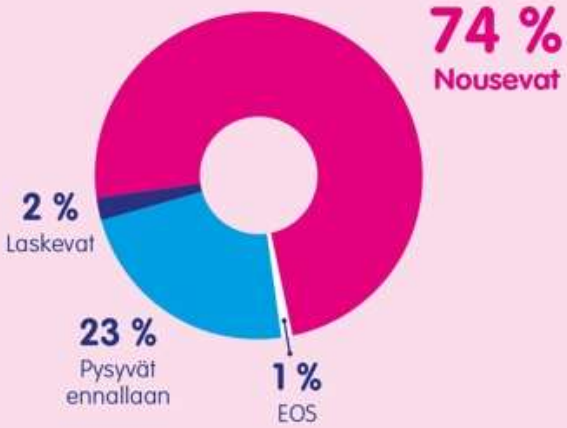

Sote-uudistus uhkaa hyvinvoinnin ja terveyden (hyte) edistämistä*

78 %
Todennäköistä, että hyte **erkaantuu sote-palveluista** uudistuksessa

74 %
Todennäköistä, että hyte **jää kunnissa hoitamatta** resurssien puutteen takia

68 %
Tyytyväisiä **sote-järjestöjen kanssa tehtävään yhteistyöhön** hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä

Näin sote-johtajat turvaisivat hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen

+ Kunnille taloudelliset kannusteet hyten edistämiseen.
+ Kunnan ja maakunnan välistä työnjakoa selkeytetään.
+ Hyte selkeäksi osa-alueeksi kunnan perustoimintoja.
+ Maakuntatasolle hyte-koordinaatio.

*Vastaajina sosiaali- ja terveysjohtajat

Optimisti ja pessimisti näkee asian eri tavalla

Vaikeuksien lisäksi murroskohta on ainutlaatuinen paikka vaikuttaa

SOSTE

SOSTEn jäsenjärjestöjen jäsenyhdistysten määrä maakunnittain

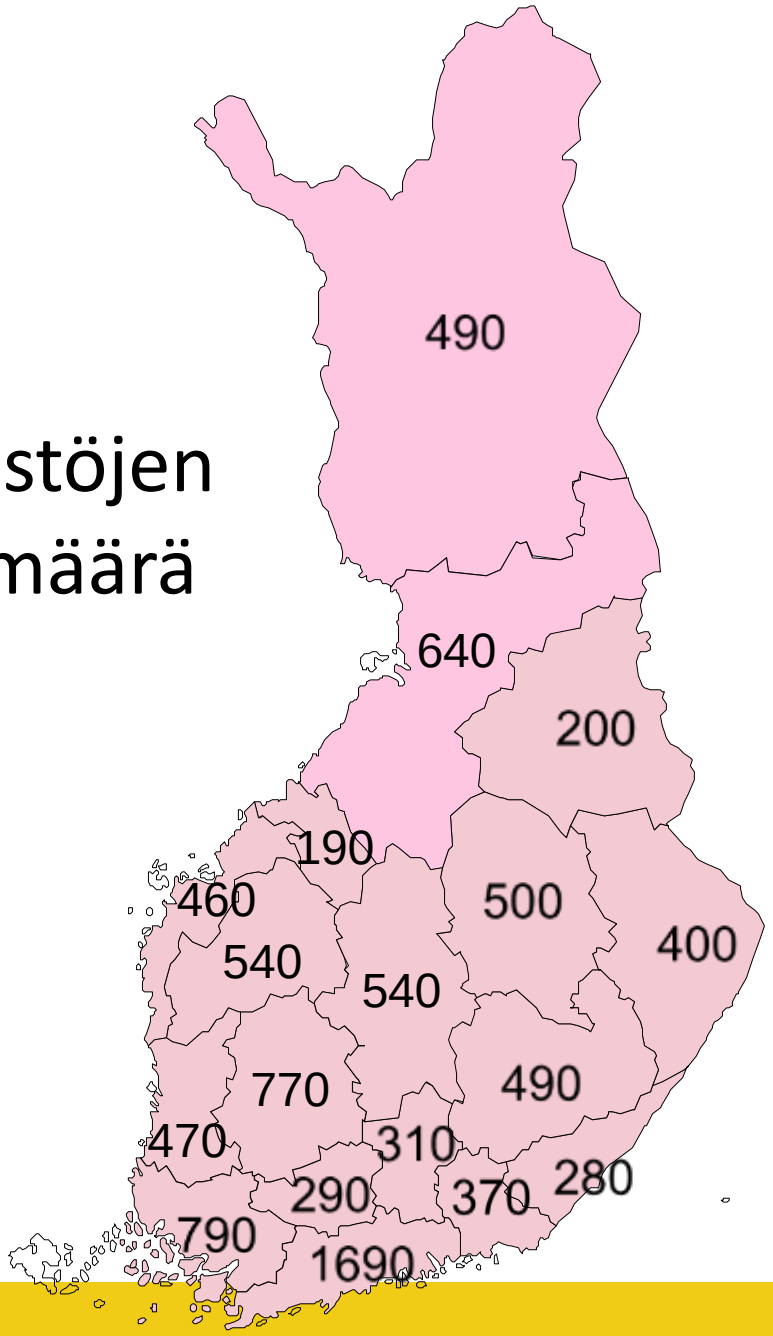

Aluejaot © MML, 2014

Edustuksellisella tasolla toimiminen: neuvottelukunnat ja työryhmät

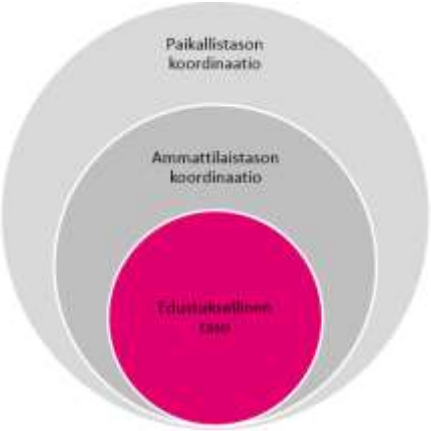

Sote- ja maakuntauudistuksen valmistelutyöryhmät, joissa järjestöt mukana.

Neuvottelukuntia tmv. edustuksellisia toimintarakenteita

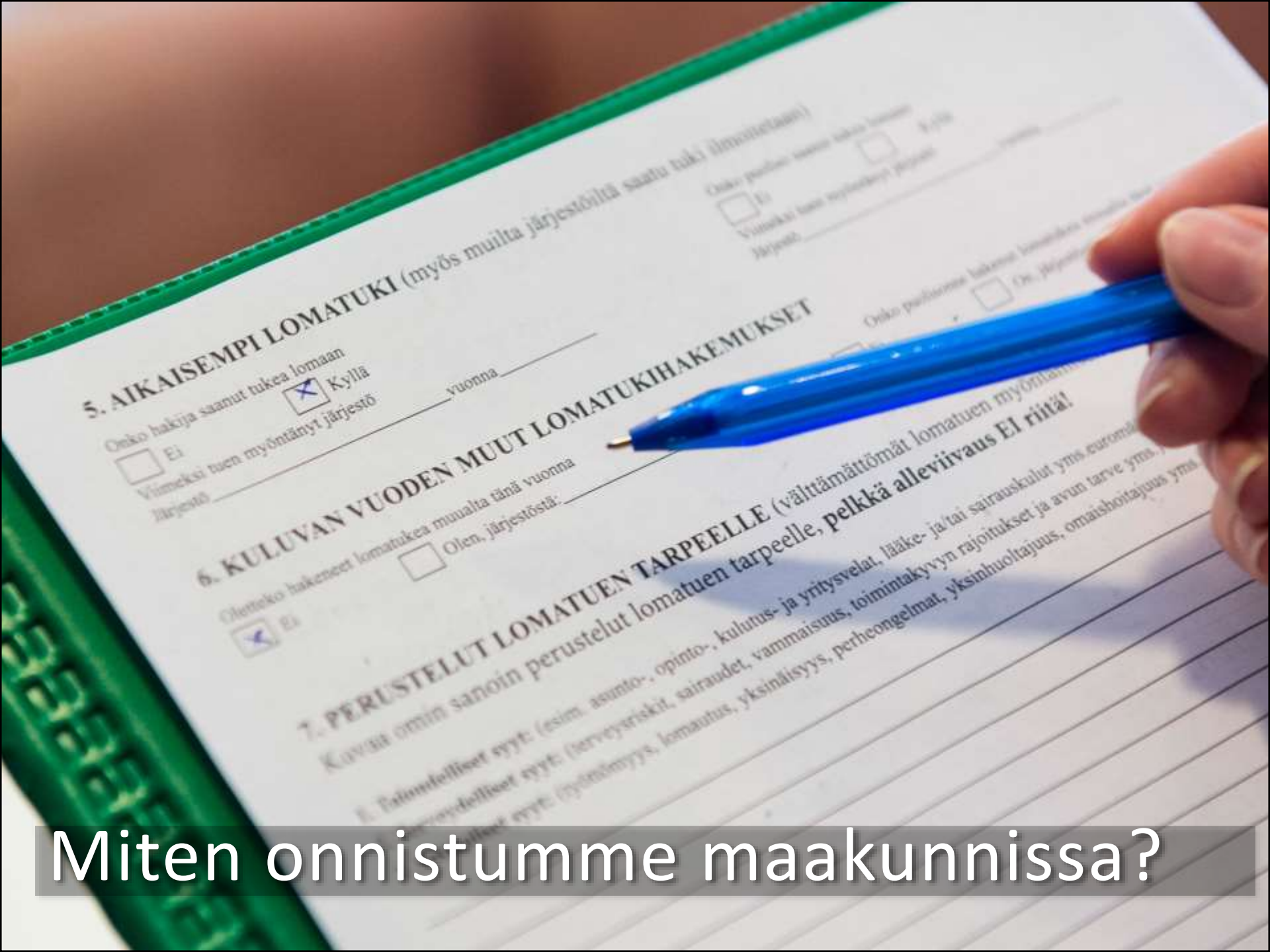

Miten onnistumme maakunnissa?

Askeleet onnistuneelle kampanjalle

Ajoissa liikkeelle

- Yhteydet puoluetoimistoihin ja viesti ohjelmavalmisteluun
- Myös maakunnalliset ohjelmat
- Tilaa on

Innostetaan aktiiveja toimimaan

- Nämä on oikeasti tärkeät vaalit
- Pitkä viestinnän kaari
- Motivointi – asiantuntija-aseman rakentaminen – agendat
- Tarvitaan konkretiaa

Kampanjavaihe

- Aluetilaisuudet motivoituneiden kumppaneiden kanssa
- Kuntapäättäjät
- Jälkityö

SOSTEn tavoitteet maakuntavaaleihin

Monipuoliset palvelut luovat menestyvän maakunnan

Menestyvä maakunta panostaa hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen

Elinvoimaiset järjestöt luovat osallisuutta

Asiakasmaksut eivät saa olla hoidon ja hoivan este

Järjestöjen palvelut: paljon hahmotettavaa

Järjestölähtöisten yritysten markkinaehtoisesti tuottamat palvelut

Järjestöjen omana toimintana tuottamat palvelut

Järjestölähtöinen auttamistyö = kilpailutuksen ulkopuolelle jäävä toiminta

Uusien maakuntien perustaminen

kuntien tehtävien ja roolin muutos

Järjestöjen tuottamat sosiaali- ja terveyspalvelut

- Sosiaali- ja terveyspalveluja n. 1000 järjestöllä
  - Noin 1/10 sote-järjestöistä
- Sosiaalipalveluja 822:lla, terveyspalveluja 207:lla
  - Toimintayksiköt sosiaalipalveluissa 2076
  - Toimintayksiköt terveyspalveluissa 535
- Yhtiöittäneitä järjestöjä väh. 57 (n. 6 %), yhtiöitä 69
- Noin 37 500 työntekijää sote-palveluissa

Lähde: Lari Lindholm (2016). Selvitys järjestöjen tuottamista sosiaali- ja terveys-palveluista. SOSTE.

(Tiedot vuodelta 2015: Valvira; henkilöstömäärä Tilastokeskus.)

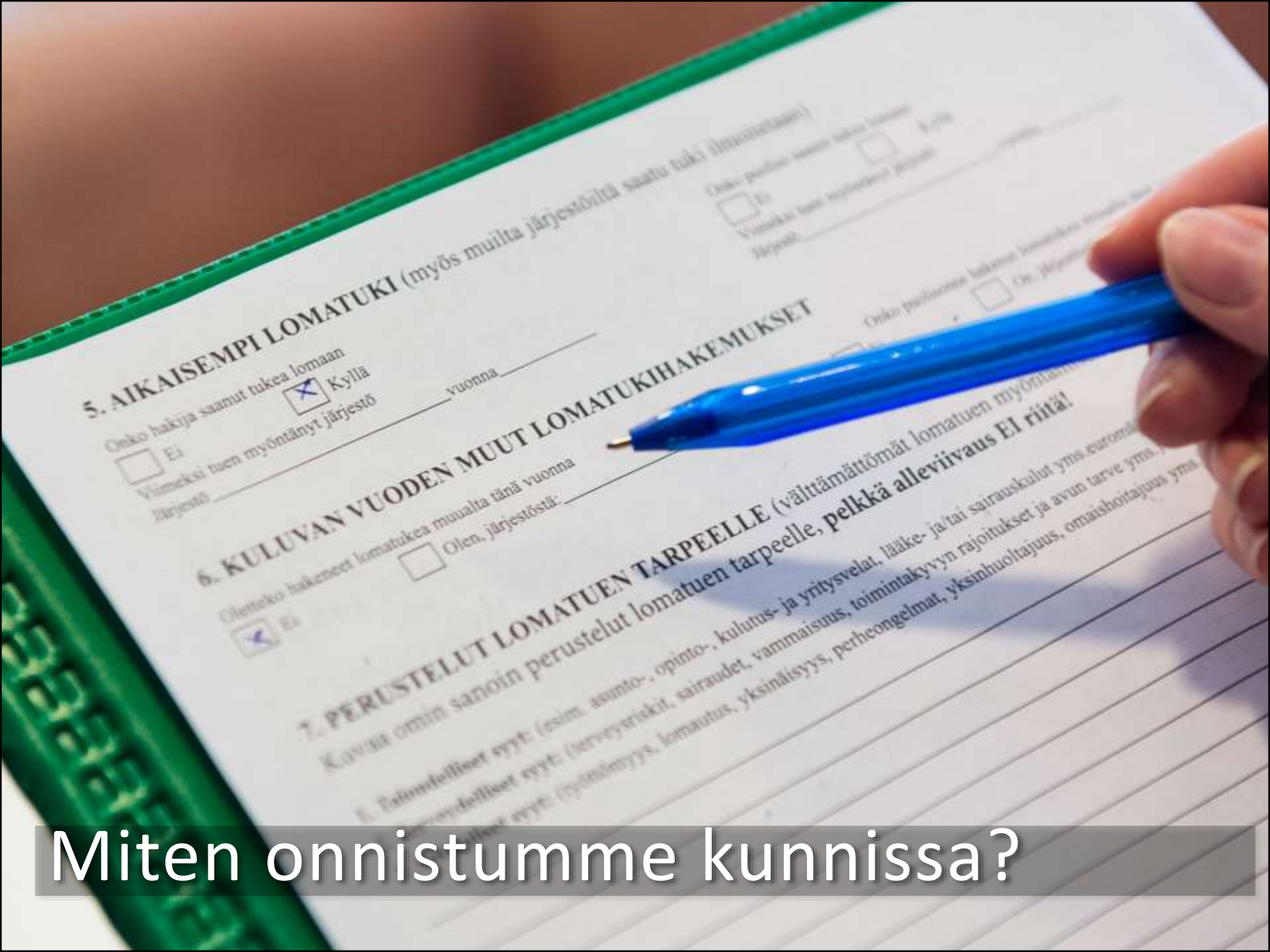

Miten onnistumme kunnissa?

SOTE-yhdistys on kunnan kumppani

Paikallisyhdistykset ovat pieniä, mutta tuottavat runsaasti tukea, tietoa ja palveluita kuntalaisille.

PAIKALLISEN YHDISTYKSEN KOKO KESKIMÄÄRIN (MEDIAANI)

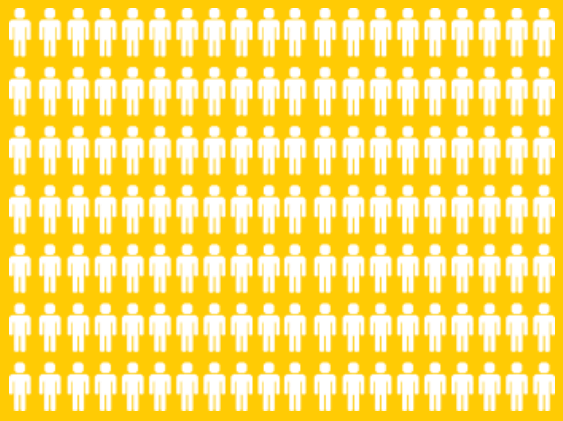

140
jäsentä

vuosibudjetti
6400 €

22 %:lla
yhdistyksistä palkattu
työntekijä

Kunnan vuosikierto

- Onnistunut vaikuttamistyö on neljän vuoden valtuustokierron mittainen
  - Vaalit ovat vain välitarkastus
  - Kampanjoinnista vaikuttamiseen
- Vaalien alla on ruuhkaa, sen jälkeen tilaa löytyy
- Kunnan strategiatyö alkaa ensimmäisellä valtuustokaudella
  - Sen pohjalta toiminta jatkuu koko valtuustokauden
- Tietoa kunnallisesta päätöksenteosta ja aikatauluista löytyy verkosta
  - Kuntien sivut
  - Kuntaliitto

Taloussuunnittelun ja -ohjauksen vuosikello

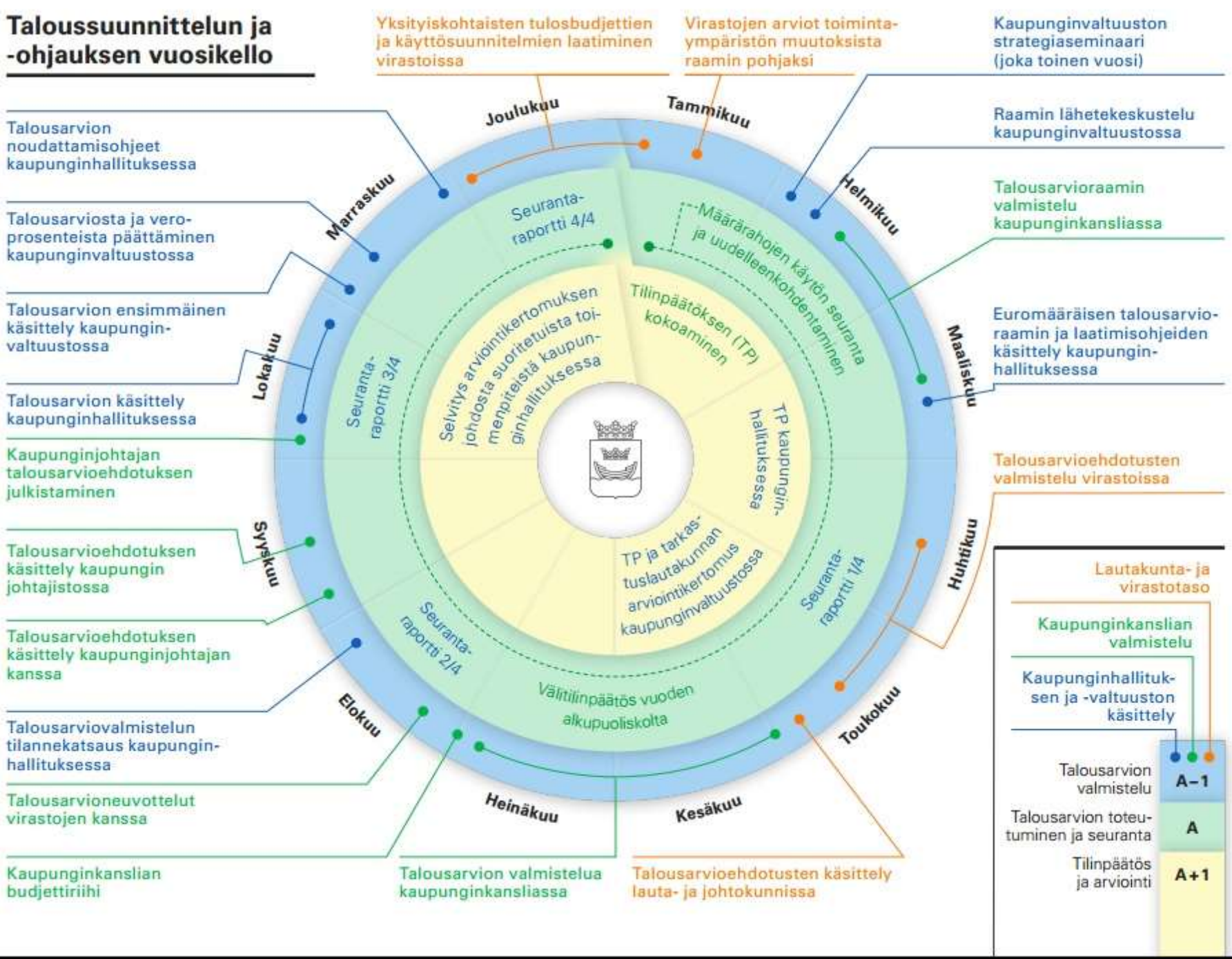

Kuntien toiminta-avustukset pienenevät monella.

TOIMINTA-AVUSTUSTEN KEHITYS*

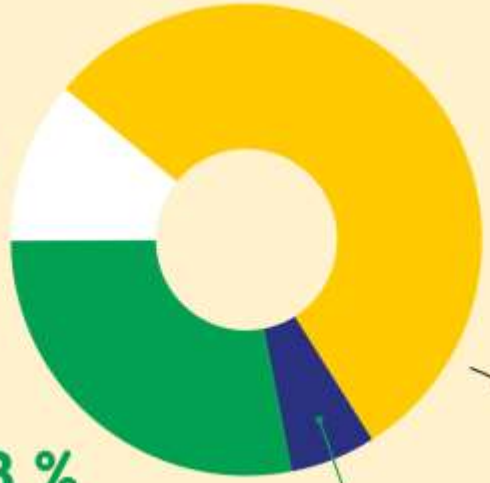

Kuntien tarjoamien toimitilojen hintakehitys huolettaa.

59 %
yhdistyksistä toimii kunnan omistamissa tiloissa

- Tilavuokrat kallistuneet:
  15 % yhdistyksistä
- Ilmaiset tilat muuttuneet maksullisiksi:
  8 % yhdistyksistä

Toiminta-avustus tuo yhdistykselle vuosibudjetista keskimäärin **10 %**

*Kahden viimeksi kuluneen vuoden aikana.

Askeleet onnistuneeseen edunvalvontaan ja vaikuttamiseen

Miten puheille päästään?

- Poliitikot ja virkamiehet saavat jatkuvasti uusia yhteydenottoja ja tapaamispyyntöjä
  - Aiheen oltava ajankohtainen ja relevantti
  - Tuntemattomuus tai se ettei ”kuulu piireihin” ei ole este
  - Jotta vaikuttajaa halutaan tavata, täytyy kyseessä olevan aiheen on hyvä kuulua päättäjän erityisalaan

- Huonossa vaikuttamisessa satsataan määrään
  - Ei kuitenkaan kannata hävetä
  - Heikointa on jos ei tehdä mitään

- Järjestöt ovat usein erinomaisia vaikuttajia
  - Tunnetaan käsiteltävät asiat

Tiedä mitä haluat sanoa

- Tapaamisella on oltava selkeä agenda
- Pelkkä tapaaminen yleisen keskustelun ja tutustumisen vuoksi nähdään herkästi turhana
- ”Hyvä vaikuttaminen on kahdensuuntaista eli ei tulla ainoastaan onkimaan tietoa siitä, mitä suunnitellaan, vaan molemmat viisastuvat tapaamisesta”
- Ole rehellinen, uskottava ja reilu
- Älä koskaan anna virheellistä tai epävarmaa tietoa

Tunne mitä haluat sanoa

- Tiedä mitä tiedät
  - Pieni järjestö voi rakentaa ohittamattoman asiantuntemuksen omalle alalleen
  - Ei ole pakko kuitenkaan rajata liikaa
- Tee suunnitelma oman osaamisen ympärille
  - Pitkäjänteistä puuhaa
- Niin valmistelijat kuin päättäjätkin haluavat lobbarilta tietoa
  - Kokemustieto ja faktat
  - nopeasti saatavan informaation tarve on kasvanut

Tunne mitä haluat sanoa

- Ymmärrä myös vastapuolen argumentit
  - Mikään asia politiikassa ei ole niin mustavalkoinen, että vastapuolen mielipiteitä voisi vähätellä tai jopa suoraan sivuuttaa
  - Hyvä vaikuttaja kertoo oman kantansa lisäksi ne argumentit, joilla hänen näkemyksiään vastustetaan ja vastaa niihin heti

- Liian usein keskitytään käännyttämään uskovaisia eli vahvistamaan niiden kantoja, jotka ovat jo samaa mieltä ja unohdetaan muu joukko

Tiivistä viesti

- Hyvä vaikuttaja osaa kertoa asiansa lyhyesti eikä yritä esitellä kaikkea asiaan liittyvää, vaan keskittyy olennaiseen
  - Aikaa on 15 minuuttia

- Materiaali ja tutkimustieto
  - Sosiaalibarometrit, ym.
  - Varsinainen paperi 2-3 x A4
  - Tätä laveampi tilaisuuksiin ja seminaareihin

- Tiivistä myös yhteydenotot
  - Liika aktiivisuus ahdistaa
  - Pitkäjänteisyyttä paniikin sijaan

Sudenkuoppia

Mustaa selitetään valkoiseksi

- Lobbari kieltää siis kokonaan omaan asiaansa liittyvät negatiiviset puolet

Aggressiivinen ja liiallinen lobbaus on jäänyt päättäjien mieleen

- Tästä muistetaan etenkin ydinvoima- ja energialobbarit

Valehtelu

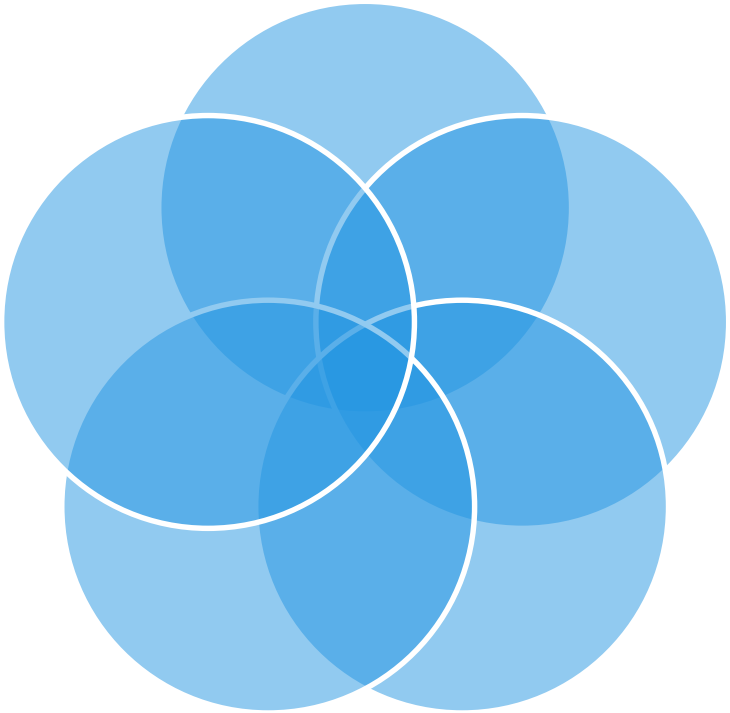

Ehdottomuus

Liioittelu

Muistilista

Eväät onnistumiseen

- Tunne poliittinen prosessi
  - Ole kartalla siitä, kuka päättää mistäkin ja koska. On ajanhukkaa vaivata vääriä ihmisiä tai oikeita ihmisiä väärään aikaan
  - Kunta – maakunta - valtio

- Kunnioita kalenteria ja keskity olennaiseen
  - Lobattavilla on useimmiten tiukka aikataulu; ole ja lähde ajoissa ja kerro olennainen. Jo yksi mieleen jäävä viesti on saavutus, kolme viestiä huippuveto!

- Kuuntele ja keskustele
  - Lobbaaminen on vaikuttamista, mutta hyvä lobbaaminen on myös keskustelua ja kuuntelua, parhaimmillaan sellaista, että molemmat osapuolet viisastuvat.

Eväät onnistumiseen

- Tutki ja selvitä
  - Lobbauksen arvo lobattavalle on kiinnostavan ja relevantin tiedon saanti. Tarjoa tällaista tietoa erilaisten tutkimusten ja selvitysten muodossa.

- Kahden sivun sääntö
  - Se on maksimipituus taustapaperille. Tiivistä ja ole selkeä

- Ole kärsivällinen ja pitkäjänteinen
  - Poliittinen päätöksenteko on hidasta, ja ihan syystä. Isoja päätöksiä ei voida tehdä hetkessä
  - Lobbaaminenkin on parhaimmillaan pitkällinen keskusteluprosessi, joka jatkuu myös tehtyjen päätösten jälkeen.

Eväät onnistumiseen

- Lobbaa, älä lahjo
  - Nämä ovat kaksi eri asiaa ja jokainen lobbaaja voi toimia oikein tai väärin
- Kerro ketä edustat
  - Ja ketä olet jo tavannut ja ketä vielä aiot tavata. Avoimuus on kaiken lähtökohta
- Ole avoin ja läpinäkyvä
  - Jos et pysty perustelemaan asiaasi ihmisille avoimesti, on kyseenalaista pystytkö perustelemaan sitä päättäjälle tapaamisessa.

”

Järjestöjen pitää pysytellä juurillaan: olla olemassa niitä ihmisiä varten, joita ne auttavat.

Kiitos mielenkiinnosta!

Timo Lehtinen

timo.lehtinen@soste.fi
Twitter: @tjleht

Lisätietoja

www.soste.fi
Twitter: @SOSTE10
SOSTEkirje: soste.fi > Uutiskirjeet